

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

**Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи**

Голомонзіна Галина Валеріївна

**Особливості соціальної роботи з дітьми із особливими освітніми потребами в
умовах інклюзивно-ресурсного центру**

спеціальність 231 Соціальна робота

РЕФЕРАТ

магістерської роботи
за освітньо-професійною програмою (освітньо-науковою програмою)
«Соціальна робота»

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:
д. пед. н., проф. Кочубей Т.Д.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1. Інклюзивно-ресурсний центр: нові можливості для дітей з особливими освітніми потребами	7
1.1 Особливості професійної діяльності фахівця в інклюзивному освітньому просторі.....	9
1.2 Переваги інклюзивної освіти	15
1.3 Робота з батьками в умовах функціонування інклюзивно-ресурсного центру	18
Розділ 2. Освіта дітей з особливими потребами	24
2.1 Формування толерантного ставлення до дітей з особливими потребами в освітньому середовищі.....	39
2.2 Соціальний та психолого - педагогічний супровід студентів з особливими освітніми потребами	42
2.3. Роль асистента вчителя в психолого-педагогічному супроводі дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому просторі..	48
Розділ 3. Методичні рекомендації «Соціально-психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу освіти»	54
3.1 Діагностико-прогностична діяльність.....	56
3.2. Соціальна та психологічна підтримка педагогів та батьків.....	59
.....	
3.3. Корекційно-розвиткова робота з дітьми з особливими освітніми потребами.....	63
3.4. Наукові аспекти соціального та психолого- педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами.....	70
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. На даний час в Україні стан освіти і не просто освіти, а інклюзивної знаходиться на початковому етапі розвитку. Нам ще дуже багато потрібно внести і розробити для покращення соціалізації дітей з особливими освітніми потребами, адже вона заключається не лише в правильному виборі дисциплін і подачі інформації, ця проблема є набагато поглибленішою. Після прийняття Конвенції ООН про права інвалідів та її ратифікації Україна повинна забезпечувати інклюзивну освіту на всіх рівнях, доступ до загальної вищої освіти, професійного навчання, освіти для дорослих і навчання протягом усього життя, без дискримінації та нарівні з іншими, з метою розвитку фізичних, розумових та творчих здібностей інвалідів, почуття гідності та самоповаги, надання можливостей для ефективної участі таких людей у житті суспільства.

Держава має надавати можливості засвоєння життєвих навичок, які спрямовані на підвищення інтеграції в соціум осіб із вадами. Саме це і посприяло під час вибору тематики моєї кваліфікаційної роботи.

Мета – розглянути стан соціалізації дітей з особливими освітніми потребами на території України з урахуванням індивідуальних особливостей на базі навчальних закладів а також із залученням зарубіжного досвіду.

Завдання:

1. Схарактеризувати особливості соціальної роботи з дітьми із особливими освітніми потребами в умовах інклюзивно-ресурсного центру.
2. Розкрити сутність та зміст психолого-педагогічного супроводу як засобу соціально-психологічної реабілітації дітей з інвалідністю.
3. Упровадити програму психолого-педагогічного супроводу та експериментально перевірити її вплив на реабілітацію та соціалізацію дітей з інвалідністю.

Об'єкт дослідження – соціальна інтеграція дітей з інвалідністю на базі інклюзивно-ресурсного центру.

Предмет дослідження – теоретичні та методичні аспекти формування соціалізації дітей з особливими освітніми потребами, зміст, форми і напрями їх соціалізації, засоби соціально-психологічної реабілітації студентів з інвалідністю в умовах інклюзивно-ресурсного центру.

Практичне значення результатів дослідження полягає в інтеграції, а також соціалізації дітей з особливими освітніми потребами в системі освіти, тому необхідно звернути увагу на такі аспекти: створення ресурсних центрів, які будуть організовуватися, в тому числі на базі спеціалізованих шкіл; підвищення якості підготовки й перепідготовки вчителів; рівну участь у навчальному процесі незалежно від рівня здоров'я.

Перевагами інклюзивного навчання є те, що учні з інвалідністю сприймаються як рівні, навчаються разом із дітьми, які не мають порушень у розвитку, живуть вдома зі своєю родиною, і це допомагає їм нормально розвиватися. Інклюзивне навчання не потребує деяких витрат, які необхідні в спеціалізованих школах.

ВИСНОВКИ

У науковій роботі здійснено теоретичне узагальнення та практичне вирішення проблеми соціальної роботи з дітьми із особливими освітніми потребами на базі інклюзивно-ресурсного центру. Сучасне життя, з одного боку, надає дитині з особливими потребами свободу для вибору соціального середовища й засобів спілкування, способом і стилю життя, а з другого – процес адаптації та самовизначення, що ускладнюється, висуває високі вимоги до рівня самосвідомості та самоконтролю.

1. У ході аналізу ступеня розробленості досліджуваної проблеми у психолого-педагогічній літературі та освітньо-виховній практиці схарактеризовано соціально-психологічну реабілітацію як наукову проблему. Встановлено, що дослідники заклали методологічне підґрунтя та розкрили загальні питання характеристики соціальної роботи з дітьми із особливими освітніми потребами, психологічної реабілітації, впливу на адаптацію та соціалізацію дітей з інвалідністю.

2. Розкрито сутність та зміст соціальної роботи з дітьми із особливими освітніми потребами: спрямування на відновлення сил, активне пізнання чогось нового, встановлення нових соціальних контактів, дружніх і ділових зв'язків; забезпечення зміни середовища, звичного способу життя, активної форми відпочинку, що сприяє фізичному оздоровленню і психологічному розслабленню; позитивний вплив на розвиток особистості; забезпечення спеціальних потреб осіб з інвалідністю.

3. Кількісні показники проведеного дослідження засвідчили, що соціальна робота з дітьми із особливими освітніми потребами є унікальним засобом для соціально-психологічної реабілітації в умовах інклюзивно-ресурсного центру, включає як пізнавальний процес, так і можливість для успішного проходження соціалізації в умовах інклюзивно-ресурсного центру. При проведенні експериментального дослідження було виявлено, що використання програм адаптації дітей з інвалідністю позитивно впливають на такі показники, як дезадаптивність, емоційний дискомфорт та загальна комунікація з однолітками.

Поряд із перспективністю постають питання, які потребують подальшої розробки: удосконалення архітектурної доступності навчальних об'єктів, включення

заходів адаптації для учнів з інвалідністю до регіональних та державних програм з питань соціальної молодіжної політики; подальше науково-теоретичне обґрунтування фізіологопсихоемоційного впливу на людей з інвалідністю.